

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaeld van vier tot vier maanden.

Voor de Stad fr. 1-30
Voor den buiten „ 1-75
Voor 't vreemde „ 2-25
Per maand voor de stad alleen . . . 0-38

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekendmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtury toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

JANUARY 1862.

De Konvoijen met een * geteekend, zyn Eaprestreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen. 5-00 8-55**
Brussel, langs Denderleuwa. 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen, 5-00 8-55** 11-50 2-20 5-00 7-40** Mechel.
Lier. 5-00 2-20
Dendermonde. 5-00 7-00 8-55** 11-50 2-20 5-00
Aelst. 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40

Lokeren. 5-00 7-00 11-50 5-00
Nin., Geerardshb. Less., aeth. 7-00 1-25 langs Doornik. 5-00
Brugge, Oostende. 6-15 9-15 1-50 5-05 7-00
Kortryk, Moskr., doorn., Ryss. 6-00 9-20 1-25 5-10 7-10
douai, Atrecht, amiens, Parys. 6-00 9-20 1-25 5-10
Kales. 6-00 9-20 1-25 7-10
Bergen, Quievrain. 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Manage, Charleroi, Namen. 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv. 5-00 8-55 11-50 2-20 5-00 Thien. 7-40**
Landen. 5-00 8-55 11-50 2-20
Keulen, Aken. 5-00 8-55 11-45 Aken 7-40
Gladb., duss., Cref. Ruhrort. 8-55

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen . . . 6-20 9-00** 10-20 2-45** 5-50
Van Antwerpen naer Gent . . . 6-50 8-50** 10-50 3-05** 6-00

ECCLOO.

Van Gent naer Eecloo. 8-35 2-50 8-00
Van Eecloo naer Gent. 7-00 12-15 8-00

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain. . . 6-25 9-50 1-35 7-40.
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent. . . 5-20 7-00 11-00 5-30.

BERIGT.

Door dezen aenzoekt het Bestuer van het weekblad, genaemd het WERKVERBOND, alsook het gene van de Muetschappy der WERKTUIGMAKERS, vriendelyk het geëerd Publiek om geene betalingen of leveringen, op onzen naam, meer te doen aen Fr. Bogaerts, voordezen drukker.

STAETKUNDIG OVERZIGT DER WEEK.

BINNENLAND.

Het groote binnenlandsche nieuws der week is de neêrlaeg van den oorlogs-minister, generael Chazal, in de geruchtmakende zaak van den luitenant-kolonel Hayez.

Het hooge Krygs-geregtshof heeft zich onbevoegd verklaerd om uitspraak te doen, en aldus erkend dat de heer Hayez niet meer tot het leger behoorde op den oogenblik dat de minister hem, by middel der geweldige magt, door de gendarmen, naer Diest in 't gevang heeft doen brengen.

De krygs auditeur is tegen dat vonnis in hooger beroep gegaan, doch het is te voorzien, dat de oorlogs-minister nogmaels het onderspit zal delven; dat het vrye burgerregt zal zegepralen over het willekeurige gedrag van den sabelman, die zich boven de Grondwet schynt te willen stellen.

De uitslag dier hoogst gewichtige zaak heeft eenen gunstigen indruk teweeg gebragt door geheel ons land, en zulks onder alle denkwyzen. In geval het hoogere geregtshof, zoo als te voorzien is, het goede regt van den heer Hayez bekrachtigt, zal generael Chazal zedelyker wyze verplicht zyn, het ontslag als minister van oorlog te geven.

Onder de hand is ons verpletterend leger-budget in de Kamer aangenomen: slechts elf leden hebben daer tegen gestemd en drie zich onthouden. Wy zullen nogmaels byna 40 miljoen francs voor het krygs-budget betalen in een onzydig land, welk geen oorlog voeren mag; dat slechts bestaat door den wil en onder de bescherming der groote europische Mogendheden.

Thans houdt de Kamer zich bezig met de beraedslaging over het budget van 't ministerie der binnenlandsche zaken: Wy zullen eens naspeuren, of onze volksvertegenwoordigers de belangen onzer taal, vooral in zake van onderwys, behoorlyk zullen verdedigen. Menigvuldige gelegenheden zullen zich immers daertoe voordoen.

Ook zyn wy nieuwsgierig om te zien, welke houding de nieuwe minister der binnenlandsche zaken, de heer A. Vanden Peereboom, een geboren Yperling, daerby zal aennememen.

ZAEK DER ZWARTE BENDE.

MOORDERYEN EN DIEFTEN,

IN DE ARRONDISSEMENTEN CHARLEROI, NYVEL, DINANT EN NAMEN.

AKT VAN BESCHULDIGING.

6^e VERVOLG.

Men vond des anderdaags de pantoffels en de bottien onder eene waterleiding van Wavre, alsook een ploegkouter, gestolen by den pachter Everaerts, gebuer van Devroye. Men vond ook op een aerdappelveld, langs waer de dieven gegaan waren, een pistool met klein zaed geladen. Wel is waer, zeggen Jozef en August dit pistool niet te kennen; maer Alexander zegt dat zy er dergelyke by hunne togten droegen.

Wy hebben gezien dat de Leclercqs 1500 à 1600 francs gestolen hadden by Devroye. Thans vinden wy ze in den nacht van 30-31 oktober by juffer Lecocq, te Obaix, waer zy nog 6 à 700 francs stelen.

N° 29. — Obaix (Charleroi), 30-31 oktober 1859. — Aug. Leclercq, Joz. Leclercq, Al. Leclercq.

Tusschen elf uer en middernacht opgewekt, zag juffer Lecocq licht en hoorde spreken in haren stal, nevens hare slaapkamer. Zy opende haer venster om den knecht te roepen, maer men wierp naer haer met eenen stok en zy vlugte op zolder.

Dry mannen volgden er haer weldra; zy dreigden haer met de dood zoo zy niet al haer geld afgaf, en zy opende hun spoedig eene kleerkas, waer zy 6 à 700 francs in specien uitnamen. Zy zetten zich vervolgens aen tafel om boterhammen te eten, na zelf brood, boter, melk en eijeren te zyn gaen halen, en zy stelen nog eene zilveren schoengesp, twee blauw-linnen kiesen, een nieuw blauw matras-overtreksel, beddelakens en een twintigtal mans- en vrouwenhemden.

Om in den stal te dringen, hadden zy de buitendeur opengebroken, en Jozef verklaert dat hy daarna op het venster geklommen is, waer hy juffer Lecocq zag, en dat hy aen de makkers de deur heeft geopend die den stal van hare slaapkamer scheidde. Hy bekennt ook by haer den kiel gestolen te hebben, dien hy nog in het gevang droeg. Hy beschuldigt nog August met

ROMEINSCH VRAEGSTUK.

Wy roepen de byzondere aandacht onzer Lezeren op de diplomatische stukken, door hei fransche Staets-bestuer openhaer gemaakt, en namelyk op de twee brieven van minister Thouvenel en den franschen gezant de Lavallette, te Rome,

Het kabinet der Tuileries heeft van nieuws alle poogingen aangewend, om den Paus en het romeinsche Staets-bestuer te verzoenen met den koning van Piemont, ten einde aldus te geraken tot de erkenning van het zoo genaemde koningryk Italie.

De Heilige Vader heeft door zynen kardinael-minister Antonelli, een stellig weigerend antwoord doen geven, en hem doen weten dat alle regeling en overeenkomst op dat terrein eene onmogelyke zaak is, niet alleen omdat de Opperpriester-Vorst sich nooit kan verlagen om in onderhandeling te treden met den beroover zyner Staten, den moordenaar zyner trouwe verdedigers; — maer vooral omdat alle kardinalen, alvorens tot die waardigheid verheven te worden, en iedere Paus, voor hy den Stoel van Petrus beklimt, plegtig moeten zweren dat zy nooit het minste deeltje grondgebied van het wettelyke bezit der H. Kerk zullen afstaan.

Mgr. Antonelli heeft erby gevoegd dat geen Conclave van kardinalen, zelfs geen Kerk-koncilie het regt zouden bezitten, in onderhandelingen te treden over afstand van grondgebied der Kerkelyke Staten; de opvolgende Pauzen zullen evenmin daertoe geregtigd zyn.

Z. H. paus Pius IX heeft die uitleggingen en verklaringen van zynen Kardinael-minister later goed gekeurd en bevestigd.

Men ziet derhalve, dat de verzoening tusschen Rome en Piemont, in de huidige omstandigheden, eene gansch onmogelyke zaak ie.

Men gelooft dat L. Napoleon zyne inzigten aengaende de buitenlandsche staetkunde opzettelyk omsluijerd heeft, om zich meer met de financiële vraagstukken bezig te kunnen houden, en geene vrees aen te jagen aen de kapitalisten en fondsenhouders.

In Londen is men meer tevreden over de Troonrede van L. Napoleon, dan te Parys. Ook aldaer beschouwt men dezelve in vredelievenden zin opzigtens de europische Mogendheden, zelfs jegens Oostenryk, aangezien de fransche keizer verklaert, dat hy aen Italie slechts goeden raed wil geven. Doch wat aengaet Amerika, vindt de Times daerin eene soort van bedreiging tegen de sluiting der zuidelyke havens, en ter gunste van het regt der onzydige natiën. Vooral zyne zinsnede betrekkelyk Mexiko, aanziet men als gestreep en bedreigend.

Een zonderling contrast met die vredelievende beoordeelingen, maekt de toon der oostenryksche drukpers. De Ost-Deutsche Post zegt stellig, dat Oostenryk nooit zal toegeven aen eene ruiling van het Venetiënsch-lombardisch koningryk tegen Mexiko. Zie hier wat men leest in het nagblad van Verona, een gekend orgaan der oostenryksche regering:

» De diplomaten bevestigen dat het behoud des vredes gedurende 't jaer 1862 verzekerd is; doch zy houden iets staende, waeraen zy zelve geen geloof slaen. Frankryk » bewapent zich op voorhand. Dit alles doet vermoeden, » dat het huidige opperhoofd dier natie den oorlog wensch » te voeren. Wy zyn gereed; het goevernement heeft maat » regels genomen om iederen vyand te kunnen vernielen... » Laet ons beginnen met de uitgroeiing onzer vyanden; » daarna zullen wy hun vergiffenis schenken. Dat men de » revolutie beteugle en voorkome door roemwaardige » feiten: Koningryk van Italie, Tweeden december: zie » daer wat wy moeten wegvagen.

» Aldus, gegroet! 1862, welk ons de zekerheid van den oorlog brengt. »

Troonrede van keizer Napoleon.

Het grootste politieke feit is de Troonrede, met dewelke de fransche keizer den wetgevenden zittig geopeind heeft.

Als naer gewoonte, is de redevoering van L. Napoleon een meesterstuk van behendige list en geslepenheid; van fransche glorie en eigen-lof. Het voornaemste daer in behandelde onderwerp is de toestand der fransche financiën, de konversie der 4 1/2 per cent rente-titels, in 30/0, ten einde tot éénmaking der landschuld van Frankryk te geraken.

In weêrwil der algemeene onrust in Europa, der sterke bewapeningen in Frankryk en Engeland; der brandende gesteldheid van zaken in Italie, verzekert de keizer der Franschen, dat de vrede zal blyven heerschen; dat hy geen nieuwe inlyvingen in het oog heeft. Al wie van zulke dingen gesproken hebben, waren de plank mis.

Gave God! dat L. Napoleon thans, al waer het voor de eerste mael, eens de waerheid hadde gezegd!

L. Napoleon erkent het bestaan der duizend miljoen ongedekte uitgaven; deze waren benoedigd voor de twee roemryke oorlogen; voor de uitvoering van groote openbare werken, van dewelken geheel Frankryk de voordeelen heeft genoten.

De verzwaring der volks-belastingen, hoe pynlyk, zal niet lang duren!

Dit komt neêr op de redenering van sommige kortzigtige personen, die zeggen dat het nuttig is, in Belgie 40 mil-

de diefte van het matras-overdeksel, waarmede hy zich bedekte omdat het regende, en Alexander heeft twee beddelakens medegenomen. Alexander loochent die gehad te hebben, maer bekennt zyne deelneming aen de diefte en van met Jozef kaes in den kelder gehaald te hebben. Hy beweert ook dat Jozef en August hunne pistolen hadden; August voegt er by dat hy, in 't naer huis gaen, zyn paert van het gestolen goed verborgen had onder eene myt, waer hy het niet meer vond toen hy het ging halen. Zy bekenne alle dry dat zy by juffer Lecocq, eene keers hebben aangestoken, die zy hadden medegebragt.

N° 26. — Hensinelle (Dinant), 29-30 december 1859. — J. B. Boucher, Aug. Leclercq, Rabet.

De Bouchers waren in 1859 vervolgd geweest voor dieften begaen te Renlies, in den nacht van 25-26 april. J.-B. Boucher was den 9 mei ongehouden en maer den 9 juny in vryheid gesteld; zyn broeder Filip, den 5 mei gevat, ws den 15 vry gekomen; en wy hebben gezien dat de misdaed van Grand-Leez, in 1858, hem reeds voor een jaer had uit de voeten gemaakt. Ook verzelden zy de Leclercqs niet meer in de twee laetst opgenoemde dieften, alhoewel zy er met hem zes andere in de eerste maanden van 1859 hadden gepleegd.

Maer de instruktie-regter, die ze verdacht van de dieften van Renlies, deed ook by hen huiszoekingen doen voor de misdaed van Obaix. Hy had zelfs uit dien hoofde, den 1 december, eene som van 553 francs by J.-B. Boucher doen aanslaen.

De beschuldigde zag dus voorloopig af van het arrondissement Charleroi, waer hy eerst den 12 juny van volgend jaer herverscheen; maer hy ging, in den nacht van 29-30 december, met Rabet en August Leclercq, een blauwe broek en kiel, eene blikken doos, een paar roode saijetten zokken, een blauwen laken rok, hemden en 53 francs stelen, in het huis en ten nadeele van Lodewyk Coppée, koopman van oud yzer te Hensinelle.

Al die voorwerpen bevonden zich in eenen koffer met dubbel slot, dien men op het veld gebragt en opengebroken had by middel van een steenhouwersbeitel, in eene steengroef genomen en dien men in den koffer liet liggen. Men had nog uit die steengroef eene mynstaf genomen waarmede men de staldeur openbrak, en men had daarna, om den koffer te bereiken, den grendel eener andere deur doen springen. Dit alles had plaats nevens de kamer waer de yzerkoopman sliep; maer doof zynde, had hy geen

gerucht gehoord. Hy was dus niet opgestaen, en was alzoo ontsnapt aen de mishandelingen en bedreigingen, die zoo veel anderen onderstonden.

Hoewel Boucher en Rabet elkander beschuldigen die diefte opgestoekt te hebben, bekennt Rabet eenige dagen te yoren het huis te zyn gaen beschouwen, onder voorwendsel een kaptens een Coppée te koop. En deze verklaert inderdaad dat een onbekende daervoor is by hem geweest, dat deze zich neêrzette en zyne pyp rookte. Maer hy erkent Rabet niet meer.

Rabet bekennt nog dat zy samen naer Hensinelle zyn gegaen, waer Boucher ze by de kerk ontmoet heeft; en Boucher voegt hy er by dat hy met August was gaen afspreken, na van Rabet de noodige inlichtingen ontvangen te hebben, en dat het ook hy was die Rabet naer Gerpinnes had gezonden, om August by de aankomst van het konvooi af te wachten. Er blykt uit hunne verklaringen dat Boucher eenen eind keers by zich had om licht in huis te maken, dat August voor zyn paert 10 francs en twee hemden en Boucher den laken rok en een stuk van vyf francs kreeg.

N° 31. — Couillet (Charleroi), 23-24 maart 1860. — J. B. Boucher, Aug. Leclercq, Rabet, medeplichtige.

De voorgaende diefte is de eerste waerin Rabet geholpen heeft; maer hy moest weldra medehelpen in eene veel ergere misdaed, waarmede het assisenhof van Henegouwen zich verleden jaer heeft bezig gehouden, en die begaen is by weduwe Dubois, te Couillet, in den nacht van 23 tot 24 maart 1860. Hy beschuldigt zich inderdaad, de plegers dier misdaed vergezeld en op de groote baen op loer gestaen te hebben, terwyl zy zelve in huis waren; en de wyze waerop hy dit huis heeft aengetoond in zyne ondervragingen, legt genoeg de rol uit welke hy zich toeschryft. Men heeft hem overigens naer Couillet doen brengen, om er nieuwe uitleggingen te geven, en hy heeft ter plaetse niet alleen het huis van wed. Dubois aengeduid, maer ook het venster waerover men geklommen was, de ruit die men gebroken had, en de plaets van een wagen, die inderdaad op de baen gevonden is, en waeronder hy beweert zich verborgen te hebben.

Zyne medeplichtigheid in de misdaed van Couillet is dus blykbaer; maer hy heeft betamelik gevonden in plaets van de Vlamingen welke mev. Dubois aen de justitie had aengeduid, en die onder elkaer Vlaemsch gesproken hadden, Walen te noemen die deze taal niet kenden, en die, moet men hem gelooven, de oude oom, alsmede Jozef en August Leclercq zyn. Daarna heeft hy door een stuk keers eene kleine zaklantaern vervan-

oen voor een leger, en 80 miljoen voor den aanleg van fortifikaties op te brengen, aangezien dat geld toch in het land verteerd wordt!

Echter zal de keizer zulke ongedekte uitgaven niet meer bevelen, dan in hoogst dringende omstandigheden!

De huidige binnenlandsche krisis, vooral in de fabriek-gewesten, wordt schier niet aengeroerd. De keizer weet wel dat het volk lydt door de duerte der levensmiddelen en het werk-gebrek, doch het volk weet ook, dat hy daer-van de schuld niet is.

Zie daer wat men een schoon en snedig woord mag noemen. Zelfs de hongerlydende franschmans vereeren, bewonderen en danken nog hunnen grooten en roemryken keizer!

De hoogst gewichtige buitenlandsche vraagstukken worden slechts ter loops in de troonrede aengeraekt. Over de brandende Romeinsche kwestie, zegt L. Napoleon:

« Ik heb het koningryk Italië erkend, met het vaste inzicht » door toegenegen en belanglooze raedgevingen, twee » zaken met elkander te verzoenen, welker tegenstrydig- » overal de geesten en gewetens ontroert.... »

Rade wie kan de beteekenis van dien duisteren volzin. Men wil den omstuimigen revolutie-geest op het italiaensche Schiereiland kalmen door raedgevingen, om geestelyke en wereldlyke met elkander aldaer te verzoenen? Wy gelooven dat Oostenryk het op eene geheel andere wyze aan hoord zal leggen, om den rampzaligen toestand van die door heerschzuchtige vreemdelingen verdrukte en verwoeste gewesten, te doen ophouden.

Het mexikaensche geschil wordt opgenoemd met de verzekering dat daeruit niets verwikkelends voor Frankryk zal voortspruiten. — Onder de hand zendt men dagelyks versterkingen derwaerts. —

Aangaende den binnenlandschen oorlog tusschen Noord- en Zuid-Amerika, verklaart de keizer dat, inweêrwil der nadeelen welke de handelsbelangen in Frankryk daardoor ondergaan, de fransche regering zich onzydig zal houden, zoo lang de regten der onzydige natien door Amerika geëerbiedigd blyven.

De paryzer *Presse*, en zyn naklapper de brusselsche *Indépendance*, zien uit de zinsnede betrekkelijk Italië de hoop opstralen, dat L. Napoleon al spoedig een einde zal maken aan het wereldlyke gezag van den Paus. Die religie-hatende logie-bladen, welke ook in Gent en elders hunne papegaaijen vinden, zyn volkomen in hunne rol; doch zouden welligt zonder den weerd kunnen rekenen....

L. Napoleon eindigt zyn Troonrede met de verzekering, dat hy regtzinnig en onbewimpeld de waarheid heeft gesproken, en den voortgang en de vryheid wil, doch op voorwaerden dat niemand spreke over hetgeen de fransche Konstitutie nog te wenschen overlaet; dat niemand het wage nog een woordje te reppen over drukpers-vryheid, over 't regt van vereeniging, enz. Op die manier zal de Meester tevreden zyn.

Hy besluit met de verzekering, dat de Voorzienigheid hem altyd zichtbare teekenen harer bescherming heeft gegeven.

Bravo! zulke tael past geheel en al aan den held van Straatsburg en Boulogne; aan den redenaar van Bordeaux; aan den keizerlyken republieken van den 2^{en} december!

EEN WARME DANKGROET.

Zoo men weet, zyn alle verzoekschriften, alle pogingen der volkslievende dagblad-pers magteloos geweest om den minsten afslag van straf te bekomen ter gunste der gentsche fabriekwerkers. Zy boeten hard en lang een oogenblikkelyk, erg vergryp tegen de wet en de openbare orde, waertoe eene beklagenswaardige verdwaeldheid en de rampzalige invloed der sterke dranken hen hadden aangehitst.

Terwyl de veroordeelde pligtigen aan den gewapenden opstand in den Borinage genade en afslag hebben bekomen, hoe zeer hun vergryp veel erger ware; dat ze maer een paar weken voorloopig gevang hadden ondergaan, en de strafbepalingen der wet op hen zoo zwaar niet toegepast waren geworden, — moeten de vlaemsche verwezenen, die bereids drie maanden

preventief gevang hadden gedaen, en op wie al de gestrengheid der wet is toegepast, allen hunnen vollen tyd uitboeten!

Het zy zoo: hoe sterk dit verschil van behandeling in de oogen springe; hoe bitter het den Vlaming valle, kan men slechts dat feit betreuren, zoo wel als de ministers, die gemeend hebben, voor de Vlamingen uiet te moeten doen, wat ze voor de Walen gedaen hadden. Op hen die verantwoordelykheid.

Maer, terwyl de veroordeelde gentsche wevers in het gevang zuchten, en rekhazend den oogenblik der verlossing te gemoet zien, waren hunne vrouwen en kinderen ter prooi aan gebrek en armoede. Zy hadden immers hunnen eenigen steun, hunne eenige broodwinners: hunne mannen en vaders verloren.

Volgens pligt en regt, namen de besturen der Wevers- en Spinders-maetschappijen, te Gent, aenstonds de noodige maatregelen om voorloopig te voorzien in den onderstand dier ongelukkige en onschuldige hulpbehoevenden. Doch dezen waren zoo talryk, dat men de maetschappelyke kassen al spoedig uitgeput en zich genoodzaakt zag naer andere redmiddels uit te zien. Want voor den werkmán is de spreuk: « Red u zelve, en God zal u helpen » geheel en al de waarheid. Geen goevernement, provincie noch stad trekt hen zich aan, en by degenen wier fortuinen hy met zyn zweet en bloed binnen weinige jaren tyds maekt of verdryvoudigt, ontmoet hy tot heden, helaes! nog maer by sommigen dankbaarheid, weinig vriendschap, hulp en onderstand.

Te Gent, Brussel en Antwerpen werden, met ondersteuning van eenige volksvrienden, meetings gehouden waerin men geld-omhalingen deed ter gunste der noodlydende huishoudens van de in 't gevang zittende fabriekwerkers. Ook werden hier rondhalingen van liefdegiften ten huizen bewerkstelligd.

Brussel stuerde, in twee afzendingen, meer dan honderd francs byzonderen onderstand. De Vlaemsche maetschappijen der hoofdstad, aan welker hoofd die der VLAMINGEN VOORUIT! moeten gewis hierby met lof vermeld worden.

Het oud-liefdadige Antwerpen, de handelryke Schelde-stad, hoe zeer zelve door opvolgende rampen diep getroffen, trok zich ook het droevige lot dier arme huisgezinnen ter harte.

Door de menschlievende en krachtadige bemoeijng der maetschappy DE NEDERDUITSCHIE BOND, werd van daer de aanzienlyke som van 533 francs naer Gent gezonden voor het zelfde doelwit. Men ziet het, overal waer nog echt vlaemsch bloed door de aderen vloeit; waer de bastaerdy nog geene wortels heeft geschoten, lydt het hert mede, zoo haest er elders vlaemsche broeders of zusters zuchten en smarten verduren. Vooral Antwerpen heeft daarvan de ondubbelzinnigste en edelmoedigste blyken gegeven. —

Al die onderstands-gelden zyn opvolgentlyk, en in verhouding der behoeften van de noodlydende familiën, uitgedeeld; veel behoeften en armoë zyn daardoor verholpen, veel verdriet getroost en verzacht geworden.

In afwachting van den terugkeer hunner mannen, vaders en broodwinners, hebben de ondersteunde familiën zich tot ons gewend, met verzoek, in het WERKVERBOND openbaer hunne vurigedankzeggingen te bieden aan de menschlievende maetschappijen, aan al de liefdadige en volksminnende personen, welke hen in die benarden en droevige oogenblikken bygestaan en ondersteund hebben.

Die moeders en kinderen smeeken knielend nu, met

betraende oogen, 's Hemels besten zegen af voor hunne weldoeners, wier herinnering hun altyd, zoet en dierbaar zal blyven.

O! dat gebed zal, — gelyk Jesus het beloofde — door de volken dringen tot den troon van den Alvader!...

En mogten ooit, wat God verhoede! hunne broeders en zusters van Brussel en Antwerpen door rampen of ongelukken bezocht worden, dan zullen de gentsche werklieden, in de mate van hun vermogen, ook be-wyzen, dat zy met den zelfden geest van warme dankbaarheid bezielde zyn, en de huidige weldaden aan geene onwaardigen besteed zyn geworden.

Deputatie der Fabriekwerkers.

Eene deputatie van fabriekwerkers, vertegenwoordigd door de Voorzitter der Spinners- en Wevers-maetschappijen, Bilin en De Ridder, heeft woensdag nogmaels een gehoor aengevraagd en bekomen by het kollegie van Burgemeester en Schepenen.

In 't schriftelyk verzoek daertoe, hadden zy vooral de aandacht der Regencie gevestigd op den ongelukkigen toestand der bedekte of schamele armen, der werklieden die, ten gevolge der huidige katoen-krisis, geheel en al buiten staet zyn gesteld om den onderhoud voor hen-zelfen en voor hunne vrouwen en kinderen te winnen. Doch niet alleen voor de fabriekwerkers, maer ook voor andere ambachtslieden, thans in armoë en broodsgebrek, roepen de beide maetschappijen de bezorgdheid der Stads-regering in.

Zy verzoeken geenszins *gepensionneerden voor het leven* op te dringen ten laste der gemeente, maer hulp en onderstand voor die schamele armen, welke door het Bureel van Weldadigheid niet bedeeeld worden; die nooit de hand naer de vernederende aelmoes hebben uitgereikt, en liever zouden bezwyken, dan in het openbaer te bedelen of bedeeeld te worden.

Naer aanleiding van dat verzoek, is de heer F. Bilin, voorzitter der Spinners maetschappy, woensdag te middag in gehoor ontvangen by het kollegie van Burgemeesteren Schepenen, en heeft aldaer nadere uitleggingen gegeven wegens den betreurlyken toestand eener menigte werkers-gezinnen, ten gevolge der huidige krisis en duerte der levensmiddelen.

Op aanmerking van den heer Burgemeester, dat het Weldadigheids-bureel insgelyks zorgt voor den bedekten arme, heeft de heer Bilin kennis gegeven, dat die verzorging ontzaggelyk veel te wenschen overlaet onder opzigt der toedeeling. Aldus noemde hy een werkers-gezin, waarvan de vader nog slechts drie uren arbeid vindt, en met zulke geringe winst voorzien moet in den onderhoud van vier kinderens en eene hoog zwangere vrouw. Die man heeft zich, voor de eerste maal in zyn leven, tot den heer Armmeeester van zynen wyk gerigt, hem vurig smeekende om eenigen heimelyken onderstand, aangezien reeds al zyne meubels en beste bedderyen in den Berg staen, en hy geen middel meer kan vinden, om brood aan zyn huisgezin te verschaffen. Hy voegde er by, dat zyn gebuer, die maer twee kleine kinderen heeft, en alwaer wekelyks byna 25 francs winst inkomt, sinds langen tyd en geregeld onderstand geniet van het Weldadigheids-bureel.

Welnu, gezegde Armmeeester had de smeekbede van den bedrukten werkmán verstooten, zeggende: *Ik geef myne kaartjen aan wie ik wil!....*

Dan heeft de heer Bilin dien rampzalige den weg gewezen naer 't bureel der Armkamer. Hier antwoordde men hem. *Wy zullen zien.* Doch na tien dagen bitteren nood doorstaen te hebben, was er nog

gen, welke de Vlamingen hadden medegebragt, en welke zy aangestoken hebben in aanwezigheid van vrouw Dubois, op 't oogenblik dat zy het geld deelden.

Eindelyk heeft hy door een ploegzyer, dat nooit de zelfde wanorden kon aenrigten, eene spoorwegpijk vervangen die juist paste in de wonde van vrouw Dubois, op de inwendige rigting dier wonde en op de doorsnede harer kleederen.

Wel is waer, zooals wy zullen zien, moest hy de Vlamingen vervangen door mannen der bende; de kleine lantaern door een stuk keers, en de spoorwegpijk door een ploegzyer, om die misdaed te kunnen toeschryven aan zyne gewoone gezellen, en om Goethals en Coecke, reeds veroordeeld en gehalsregt voor die misdaed, te kunnen onpligtig maken. Ook moest hy in de gedachtenrei om een doel te bereiken dat wy later zullen aantoonen, en dat duidelyk uit zyne ondervragingen blykt, alle slaet van betrekkingen tusschen de beschuldigen van nu en die van verleden jaer wegnemen; ook heeft hy beweerd dat hy Coecke en Goethals zelfs niet by naam kende, alhoewel hy herhaeldelyk aan den spoorweg van Châtelineau naer Morialmé heeft gewerkt, terwyl Goethals er ook werkte, en dat hy later gewerkt heeft aan de statie van Châtelineau om er de rytuigen te wassen en in te smeeren, terwyl Goethals, als piocheur by zelfde statie stond, en ze den ganeen dag doorliep om de rails en biljen vast te maken.

Een *garde-frein* die beiden kende, verklaert zelfs dat Rabet met Goethals ging drinken; en volgens een anderen beambte van zelfde lyn, als de piket van Rabet hem verweet, antwoordde hy dat hy zou gaen werken met Piche, dit is met Goethals, welken men aldus noemde.

Zy hadden elkaer dus, wat Rabet er ook van zegge, zeer goed gekend aan den spoorweg van Châtelineau naer Morialmé; en 't is door Goethals, zooals wy zullen zien, dat Rabet de Vlamingen heeft gehecht by de misdaed welke ons bezig houdt.

Overigens blykt uit de feiten, bestatigd door de oude en door de nieuwe proceduur, dat die misdaed begaan werd door Goethals en Coecke en door een anderen Vlaming, terwyl een vierde Vlaming met August en Rabet, de omgvingen des huizes bewaekten. Ook blykt eruit dat de misdaed van Couillet dry malen uitgesteld is; dat het Jan-Baptist is die ze heeft ontworpen en die het huis van vrouw Dubois heeft doen aanranden, om te

toonen dat er andere dieven waren dan hy en den onderzoeksregter van Charleroi te misleiden; hetgeen hem niet belette aan den onderzoeksregter van Dinant te zeggen, zooals eene zynere ondervraging bewyst, dat hy naer Charleroi zou zyn komen verklaren wat hy van de misdaed wist, indien hy op voorhand den dag der straf-uitvoering hadde gekend. Min gevoelig dan Boucher te Dinant was, heeft August niet gevreesd naer Charleroi te komen, om het hoofd van Coecke en van Goethals te zien vallen.

Wy moeten nu de waarheid uit die verschille opgaven halen. Weduwe Dubois, oud 70 jaren, woonde op den weg van Filipsstad, naby den nyverheidspoorweg van Couillet, een huis gelegen op vyftien of twintig minuten van de statie van Charleroi.

Zy sliep reeds lang, toen zy rond middernacht gewekt werd door dry mannen, die haer uit haer bed sleurden en op den grond wierpen. De kleinste der dry bragt haer dan eene groote wonde toe aan het regter schouderblad, by middel van een werktuig dat zy een klein ploegzyer dacht te zyn, maer dat wezentlyk niets was dan eene spoorwegpijk; en vrouw Dubois, bezweek den vylden dag aan eenen kanker, verwekt door hare vollyvigheid, door de diepte harer wonde en door de ontroering welke zy moest uitgestaan hebben. Haer moordenaar wilde haer zelfs afmaken, toen hy ervan werd tegengehouden door een zynere medeplichtigen. Zy rigten haer dus op en verpligten haer de plaats aan te toonen waer haer geld lag.

Wyl het in de kamer lag langs welker venster zy binnengekomen waren, dwongen zy haer, niettegenstaende hare wonde, ze te vergezellen in de kamer, en zy deden de bovenste lade van eene kas springen, die 630 fr. in vyffrancstukken inhield in een bruinlederen geldbeugel, voorzien van een yzeren ring, waerin vrouw Dubois een honderdtal francs in goudstukken van 10 en 20 fr. bewaarde. Een der dieven deed een geldbeugel in zynen zak glyden buiten wete zynere medeplichtigen, en zy verbeelden onder elkaer, in aanwezigheid van het slagtoffer, de 630 fr. gevonden in de kas. Daarna wilden zy huer medeleuren naer de verdieping haers huizes om er hare kassen te doorzoeken; zelfs stond zy aan den voet van den trap, toen zy de vlugt namen by de aankomst van den knecht.

Niettegenstaende hare wonde en hare 70 jaren had vrouw Dubois al hare geesteshelderheid behouden. Zy verklaarde dus 's anderendags aan

den onderzoeksregter, aan de gendarmerie en aan de dame van Thibaut die haer verzorgde tot hare dood toe, dat zy overvallen werd door dry mannen die onder elkaer vlaemsch spraken. Zy kon overigens hierover geen twyfel koesteren, wyl zy altyd Vlamingen voor haer werk gebruikte, en dat het vorig jaer zekere Frans de Nauw, van Geeraertsbergen by haer gewerkt en gewoon had met een anderen Vlaming, van het degin van oogst tot einde november. Nu, de twee Leclercq's en de oude oom zyn geboren te Sombrefte, arrondissement Namen. Hubinon en Jozef bewoonden nog zelfs die gemeente; en heeft August ze sedert eenigen tyd verlaten, hy deed dit maer om zich te vestigen in een ander waelch dorp, wyl hy naer Wanfercée-Baulet, arrondissement Charleroi, kwam. Zy bewoonden overigens, en wy gelooven het, dat zy geen woord vlaemsch kennen.

Hoe zouden zy dus de dry mannen zyn welke vrouw Dubois by zich gezien heeft, welke zy aanzag voor Vlamingen en die vlaemsch onder elkaer spraken? De beschuldigen lieten soms wel een « *God verdomme* » of een « *kom hier, kom hier!* » hooren, maer de Walen hebben zich hieraan nooit bedrogen: een nagelmaker van de gemeente Roux zegde zelfs als hy hun « *God verdomme* » dat zy die het uitspraken niet meer Vlaming waren dan hy.

Wed. Dubois verklaarde nog 's anderendags aan den onderzoeks-regter, aan dochter Jaspard, hare meid, en aan doktor van Limborgh die haer verzorgde, dat een der dry mannen groot was, en de twee anderen klein waren. Aen haren knecht sprak zy van een kleinen en een grooten; aen den echtgenoot van de vrouw van Thibaut, van een kleinen en twee groeten, waarvan de eene zeer groot was, en den anderen overloof: aen haren gebuer Lebrun eindelyk, van een groote, van een kleine en van een derde nog kleinere; en dit alles was zeer goed toepasselyk op Goethals en Coecke, wyl de eene 1 meter 67 centimeters en de andere 1 meter 77 c. groot was. Dus was er tusschen hen een verschil van 10 centimeters.

De twee Leclercq's integendeel zyn elk 1 meter 74, en hun oom 1 meter 75. Er is dus onder hen noch een groote en twee kleineren, noch twee grooten, waarvan de eene de andere overloof, noch een groote, een kleinere en een nog kleinere. Dus zyn zy het niet, welke vrouw Dubois ten haren gezien heeft, en die alle dry vlaemsch spraken in hore tegenwoordigheid: ook logenstraffen zy forneel Rabet.

(Wordt voortgezet).

niemand komen zien. Wat moet er van zulke eerlyke huishoudens, in dergelyke bittere armoë, toch geworden?

En er zyn er thans zoo velen !.....

De heer Burgemeester heeft in naam van het collegie welwillend aen Bilin geantwoord en nogmaels verzekerd dat de Regencie alle mogelyke middelen te werk zal stellen, ter verzachting der volks-ellenden, en ook van den droevigen toestand van een deel onzer fabriekwerkers.

De heer Burgemeester heeft er by gevoegd, dat de behoeftige of schamele werkers-gezinnen zich mogen wenden tot hunne Armeesters en tot de Armkamer, en hy zelf zal waken, dat hunne regtmatige vragen om onderstand voorlaen in acht genomen worden.

Nood zoekt troost.

De meeste katoen-fabriekanten onzer stad hebben zich genoodzaakt gevonden, het getal werk-uren daags te verminderen, of een deel hunner werklieden weg te zenden. De nyverheids-takken stielen en ambachten lyden in het algemeen, en de levens-middelen zyn duur. Groot is de nood.

Van dan af, moeten wy al onze poogingen hoofdzakelyk aenwenden, om dien pynlyken toestand, in de palen der mogelykheid, te verbeteren. « Volksredding is de operwet. » Dat de drukpers alle kleingeestige twisteryen op den achtergrond stelle, om zich met voorliefde, uit menschelykheid en volgens plicht, met de dringende, voorname volksbelangen bezig te houden. De byhoorigheden moeten wyken voor de hoofdzaken.

Nogmaels, groot is de nood; krachtdagdig moet dus de onderstand zyn !

Onze liefdadige maatscheppeylen zullen zich aengespoord gevoelen, om met meer yver, met meer zelfs-opoffering dan ooit de ellende ter hulp te snellen. De werkzaamste, de magtigste, de weldadigste van allen, die van St. Vincentius à Paulo, welke op de verhevenste godsdienstige begrippen gegrondvest is, de vrouwen-genootschappen, de mensche-lievende: *Zonder Naem, niet zonder Hert*, de talryke liefdadige werkmans-vereenigingen, ja, al die gildens en gezelschappen, welke geen eigentlyk liefdadig doelwit be-trachten, de *byzonderen* kunnen en moeten, elk in zynen werkkring, buitengewoone krachten inspannen ter verzachting van het algemeene lyden.

Het stedelyk bestuur mag niet ten achter blyven. Liefdadige kommissien moeten ingerigt, althans liefdadige per-sonen den armeesters toegevoegd worden. De gemeente kan, dus moet het bureel van Weldadigheid ter hulp snellen.

Ook de provincie, ook de Staat dienen het hunne by te dragen. De aelmoes is het uiterste, een vernederend zwaer drukkend, onvergoedend, oogenblikkelyk hulpmiddel; men trachte eerst en vooral werk te bezorgen, werk aan de menigte, die maer naer werk, naer een *verdiend* loon smacht — en een vruchtbaar werk !

Indien immer, is het wel nu de gepaete oogenblik, om de ondernemingen van openbaar belang door te zetten. Staat, provincie en gemeente moeten, meer dan ooit, pracht-nitgaven vermyden, om de ledige handen eens alleszins nuttige bezigheid te verleen.

Kan onze katoen-nyverheid zelve oogenblikkelyk niet wat opgebeurd worden, men zoek de arms naer andere vakken te lokken, die zouden blyken vatbaar te zyn voor meerdere ontwikkeling. Werk, werk, zoo veel mogelyk.

De opofferingen, die het Bestuur zich in deze buitenge-woone omstandigheden oplegt, kunnen zelfs niet louter liefdadig heeten: drukt heel ons belasting, zoo wel ons krygs-stelsel, onze Staat—ingrting niet ongelijk, niet al te zwaer op de lagere standen? Wat al lasten, namllyk, op den nooddrift der menigte geligt.

Gelyk de gentsche werkmans-maatschappyeen opmerken: moeten de uitbreiding onzer handels-gemeenschap en nyverheids-takken, de behooryke uitvoering van openbare werken, de liefdadigheid regstreeks, en ten deele onmid-dellyk, weldra ook de ontwikkeling van den landbouw, en zydelings de ontheffing der lagere standen van alle be-lastingen, onder anderen op de verbruiking, in de algemeene behoeften helpen voorzien.

Geen tyd verloren. Nood zoekt, nood vinde troost.

Budget van Oorlog.

Het krygs-budget heeft in de Kamer tot belangryke beraedslagingen aenleiding gegeven.

Coomans ziet zyn wensch iets of wat vervuld: de mili-cie-wet zal gedeeltelyk, helaes maer gedeeltelyk, hervormd worden.

Hy heeft thans gesproken tegen de weêrhouding onder de wapens der soldaten, die hunne massa niet kunnen ver-effenen uit oorzaak van hunne geringe, al te geringe soldy, en van de behoeftigheid hun gezins; tegen hunne dienst-pligtigheid in de vesting-werken van Antwerpen, waer hun arbeid den ondeanemer begunstigt; de vrye werklieden, alsmede de vorige mededingers van den ondernemer be-na-deeligt, en hunne eigen persoonlyke waardigheid en vry-heid krenkt; tegen de willekeur, de onmenschelykheid der krygs-overheid, tegen de slechte voeding en slaping van den soldaat.

Stellig is het dat de krygsman, onder menig opzigt, strenger bejegend, onder anderen slechter geherbergd is, dan de dief en de baenstrooper.

Schyne-liberale dagbladen hebben dergelyke klagten als niet waerdig van ons Parlement geoordeeld !

Waren de redevoeringen onzer afgevaardigden maer telkens van even praktisch nut ! —

Men heeft vervolgens ook in het lang en het breed de aenhouding-Hayez en de zaek der Kanon-gietery behan-deld.

Luitenant-kolonel Hayez is op eene onwaardige wyze bejegend geworden. Niet allen was hy in zyn regt, maer zelfs indien de twyfel deswege al mogelyk ware, dan zou minister Chazal zich van alle, welligt onwettige, geweldena-ry moeten onthouden hebben, hy, die vroeger zoo ver-metel de krygs-regeltucht schond en onze wetten mis-achtte. —

De zaek der Kanon-gietery is door M. Tesch verdedigd worden. Van den beginne af, hebben wy, in den grond, het krygs-departement verregtvaardigd, en de andere dagbla-den schynen thans ook van ons gevoelen. Maer het Bestuur heeft voorzeker de magistateur den haer verschuldigten eerbied niet bewezen, en byna erge, beweenlyke gebeur-tenissen veroorzaekt. Van een' anderen kant, zoo wy vroe-ger opmerkten, mag het als *nyveraer* niet te werk gaen, wil het de voorregten van den Staat gehandhaeft zien.

Heeft het, al of niet, wapens *verkocht*, die men beweert een namaeksel te zyn? Handelde het dan, ja of neen, als *nyveraer*?

Indien ja, het onderga de gemeene wet.

Indien niet, dan nog ware het, in gevalle van namaking, den uitvinder, uit billykheid, eene voldoende schadeloos-stelling schuldig.

Blyft nog de aanslag, door een' brigadier der gendar-mery op eene russische vrouw gepleegd, en waerover de minister van Justicie zich insgelyk te verantwoorden heeft. Men weet dat de gendarm, die door geen ander reg-terlyk ambtenaer bygestaen was, zich tot het laatste on-derkleed der vrouw heeft doen overhandigen !

Dat gaet verre, en de drnkpers vraegt met reden uitleg-ging over dien ergerlyken aanslag op de eerbaarheid, onder voorwendsel van bewaring der goede zeden gepleegd !

Plicht onzer Volksvertegenwoordigers.

By de discussie van 't budget der Binnenlandsche zaken.

Indien de Vlaemsche bevolking zich ten regte heeft ver-heugd, dat door het moedig initiatief des heeren De Baets de wensch ter weering harer grieven eene plaets in het adres van de Kamer der volksvertegenwoordigers heeft verkregen, zoo denkt echter niemand, die maer eenigzins onze ministers, en vooral onze Waelsche of Fransche bur-reaukraten kent, dat die wensch de minste voldoening zal bekomen, indien men niet voortgaet telken male dat de gelegenheid zich aanbiedt, voor ons goed regt in 't harnas te vliegen, en het goevernement te heriuneren, dat wy voortaan met geene ydele, holklinkende beloften willen gepaaid worden, maer daden eischen.

Een der voornaemste punten, ja het voornaemste punt, is het onderwys. Aen elken is het bekend, hoe onregtvaer-dig onze taal in de scholen van den Staat wordt behandeld, en hoe het bestuur, wiens hoogste plicht het is de trouwe uitvoerder der wet te zyn, in het Middenbaer onderwys de door de Kamer gemaekte wet, welke ons eenig regt laet wedervaren, met de grondige studie onzer taal voor te schryven, schandelyk onder de voeten trapt. Wy verwacht-en dan ook, dat de Vlaemsche Volksvertegenwoordigers, die in de discussie over 't adres de stem voor de Vlaem-sche Zaek hebben verheven, tydens het onderzoek der be-grooing voor de Binnenlandsche zaken, Minister Van den Peereboom zullen vragen, of hy ja dan neen heeft voorge-nomen, aen onze taal in de Atheneën, de haer krachteus de wet verschuldigde plaets in te ruimen.

Men vergeete het niet: zoo lang er geen grooter getal uren aan de studie van 't Nederlandsch in het Staatsonder-wys wordt toegewyd, hebben wy *niets*, *volstrekt niets* ge-wonnen ! Dit weten onze verfranschte bureaukraten in Brussel maar al wel, en daerom hebben zy dan ook de wet verkracht, en onze taal uit de klassen weggemoffeld ! Zy hebben de overtuiging, dat van den oogenblik af, dat, door het niet aenleeren der moedertaal, de menigte niet meer in staat zal wezen Vlaemsch te lezen en te schryven, de Vlaemsche Beweging als dood zal mogen beschouwd wor-den, en het verwondert hen zelfs, dat, ondanks het officiële verwaerloozen onzer taal in het Staats-onderwys, er uit de goevernementele gestichten nogjaerlyks jongelingen komen die niet alleen met eene warme liefde voor huone taal zyn beziel, maar zelfs in die taal krachtig en sierlyk de Vlaemsche regten tegen hunne willekeur komen verdedigen.

Dit feit, dat zy zeker niet aen hunne al te groote toege-vendheid voor het gehate Vlaemsch zullen wyten, moet hen niet weinig verontrusten, het zal hun toonen, dat ondanks hunne stelselmatige tegenwerking, eene zaek, regtvaardig als de Vlaemsche Beweging, uit heuren aart het harte der vaderlandsche jongelingschap voor zich inneemt, en dat zy nimmer mogen verhopen er in te slagen, om door hunne slinkske middelen de Nederlandsche taal in Nederlandsch België uit te roeien.

Doch indien zelfs thans 't elken jare jeugdige stryders uit de Staatsgestichten optreden, ofschoon daer alles in het werk wordt gelegd om de jeugd minachting voor den land-aert in te boezemen, en om van onze jonge Vlamingen mis-bakken Franschmans te maken, hoe zou een stevig, echt nationaal onderwys, waarvan de moedertaal de grondsteen wezen zon, de onafhankelykheid en vryheid, de volks-grootheid, en den letterroem van Nederland bevorderen ? Wy herhalen het: in het onderwys ligt de dood of het leven der Vlaemsche Beweging, en wy bezweeren onze Vlaemschgezinde representanten, zulks niet uit het oog te verliezen, en het budget van Binnenlandsche zaken niet te stemmen, zonder op het nadrukkelyste voorbehouding te maken wat het onderligt in de Nederlandsche taal by onze Atheneën betreft. Indien zy niet protestoren tegen de voortdurende schending der wet ophet Middenbaer Onder-wys in zake van de studie onzer taal, zouden zy aen hunnen plicht te kort blyven. (Vlaemsch Verbond.)

Men schryft uit Brussel :

Tydens de discussie over 't adres der Kamer aen den koning zegde minister Van den Peereboom, dat het een misbruik is, wanneer de arrondissements-kommissarissen fransche brieven schryven aen gemeente-besturen, die hunne korrespondencie in het Vlaamsch houden. Wy

hoeven niet te verklaren, dat wy ten volle in het gevelen des ministers deelen. Doch wy vragen hoe de minister zelf handelt. Zendt, om zulks te beproeven, eenen Vlaam-schen brief naer zyn ministerie, en ziet in welke taal men U zal antwoorden. In het Fransch, altoos in het Fransch ! Zelfs op brieven over Vlaamsche belangen, over Vlaam-sche literatuër mag of wil de heer Delecroix « *byzonderlyk gelast met de kwestie betrekkellyk de Vlaamsche letterkunde.* » U niet officiël in 't Vlaamsch antwoorden ! In de andere ministeriën is het hoegenaemd niet beter gesteld ; daar loopt men zelfs gevaar volstrekt geen antwoord op Vlaam-sche brieven te krygen. En nogtans leven wy in een vry land, waar het gebruik der talen vry is, en alle magt van 't volk komt, en waar gelyke regten voor iedereen bestaan, zoo die iedereen geen Vlaming is, welke zich verstout in België de taal van de groote meerderheid der Belgen te gebruiken. X.

De Baets en de Vlamingen.

TEGENOVER ONZE VERDRUKKERS.

Een volk kan wel een tyd in slavenbanden leven, Maer het verbreekt dien band, en eens verschynt de dag ! Dat het de zucht tot vry bestaan wordt vergegeven, 't Ryst uit de luiheid op waer 't in gedompeld lag, Ons vaderland ligt ook in slavenband gekluisterd, Wy hebben jaren lang naer vreemde taal geluisterd De streck verbasterd waer men zoo veel grootheid vond, Met naer het Staats-Bestuur geen Vlamingen te zenden ! Strydvaardig tegen hen die onze regten schenden, En vreemdelingen zyn op onzen vadergrond.

Reeds werd de zaek aenschouwd als zynde dood, verloren, En tergend zag de Wael op Vlaendren's zonen neer, Als zou hy by dit volk het laatste regt versmooren, Want 't kroop voor hem in 't stof, 't dacht aen geen uitkomst meer. Wie zou zyn redder zyn, het is zoo diep gevallen, Zoo dachten zy, de franskljons, zoo dachten allen Die sedert dertig jaer rond kroon en scepter staen. Maer zie ! daer stond hy op, uit 't needrig volk gesproten, Trok hy hun 't masker af : Da VlaMING waerd verooten ! En als een bliksemlicht is 't België rond gegaan.

De Vlaming, hy dit woord, hervatte moed en krachten En sterker wordt zyn wil; zyn regten die hy lang Als gunst heeft afgesmeekt, wil hy met eisch betrachten, Ja ! wat geweerd werd bekomt hy door den dwang. Voor het miskende volk, wil hy het eind der grieven ; Moest men den moedergrond daarvoor in twee zien klieven, Nog liever dat, dan slaef in eigen Vaderland ! Hy zou zich troosten, neen ! hy bleef niet zonder moeder, Ging 't eene deel naer 't zuid, hy heeft een noorder-broeder ! En acht dat volk : het leeft naer ouderlyken trant !

Ach ! spoede hy zich toch, de dag die 't moet beslissen, De dag die aen ons land den luister geven moet, Die het ontnomen werd, wy jaren reeds gemissen, Gekend als 't heiligst regt dat volken leven doet ! Geen leiband om de leen kan 't volk meer vergenoegen ; Wy moeten by het woord dan ook de daed zien voegen Daer 't ons herstellen zal in roem en regt en eer. Met styven leeuwen-blik zien wy de toekomst binnen, Geduld, maer niet te lang, het einde moet beginnen ! Wy willen, weet het wel, ons Vlaendren van weker !

Antwerpen 1862.

EDWARD VAN RYSWYCK, Taz.

Uittreksel van Parlements-geest.

Overhaetsel van 21 January.

Hymanneken. Zeg eens, baron Shako, is dat waer, dat ze hebben willen in de kanongietery breken, eenige dagen na dat de sus de pé er niet heeft mogen binnenkomen ? Als dat waer is, dan begryp ik waerom gy de wettelykheid onder de voeten trampelt.

Baron Shako. Ja, manneken, gy hebt perfekt gelyk.

Gobbeleerken. Ah ça, smousje, denkte gy dat de sus de pé de kanons heeft willen in zynen zak steken ?

Hymanneken. Dat zeg ik niet, maer ge kunt somtyds niet weten. In alle geval heeft baron Shako gelyk.

Coomanneken. Zyn de dieven gepakt ?

Fransken Loos. Dat is niet noodig. In Antwerpen hebben ze de kelderdieven ook niet gepakt, en toch weten me dat er gestolen is.

Meester Tesch. Het joodje is vriendelyk bedankt, dat hy ous wil ter hulp komen ; maer 't is daarom niet, dat wy de konstitutie gevioleerd hebben.

Baron Shako. Gobbeleerken heeft gezegd, dat ik een soort van moucharde van eenige kolonels gemaakt had. Ik moest toch wel zien te weten, wie het sekreet van de ge-streepte kanons had uitgebragt. Als ik dat niet mogt doen, dan zou ik nooit aen een sekreet komen.

Uilenspiegel Defré. Ge moogt naer 't myn gaen, als ge wilt.

Baron Shako. Kan ik er aen doen, dat de schildwacht van de gietery *croisèz-ette* heeft gedaen ? Dat was zyn konsigne. Ik kan ekik die konsigne niet veranderen. Maer ze zeggen altyd, dat ik het gedaen heb, hi ! hi ! hi !

Kerwynjé. Zwygt maer, Shako ken, en greinst niet, baes-ken. 'T is jammer dat al die dingen gebeurd zyn. Maer wat wild er aen doen ? Gedaen is gedaen, en al gingt gy op uwen kop staen, het zou loch zoo zyn. Ik ben ekik niet voor veel soldaten ; maer ik ben ekik voor den honneur de l'armée. Den honneur de l'armée is een schoon ding, jongens. En als ge den sus de pé laet in een kanongietery gaen, waer blyft dan den honneur de l'armée ?

Guillerieken. Ze hebben den sus de pé aen de deur gezet, gelyk 'nen kwaeien jongen, zonder hem met iemand te laten spreken. Ze hebben de bajonnet op zyn borst gezet, en dat is niet geparmetterd.

Baron Shako. Daer mogt niemand binnen komen, sus de pé zoo min als een ander en deermeed gedaen.

Peer Mecken. Ge zyt allemaal te susceptible. Ik zal ekik u de zaek eens op myn manier gaen uitleggen, en ge zult zien, dat ze klaer is als 'nen pekpote. In de regterlyke magt, zyn er twee elementen kombineert : dat zyn de onder een ; maer kombineerde ze niet, dan staen ze op hun eigen. Ar-guo dus, als ge een jugement hebt, dan hedde nog niks als een jugement. Maer als er de naam van den keunink op

staet, dat is 't wat anders. De kwestie is nu eenvoudig, wat er op dat ugement stond. Arguo dus, is er niks te zeggen. Te Luik is de pouvoir militaire tegen den pouvoir judiciaire opgestaan; maer dat ware allebei pouvoirs, zoo dat er geen kwaad by is. Pouvoir is pouvoir, gelyk wit wit is, en zwart zwart. Als ge wit tegen wit zet, dan zyn 't maer twee witten ten een. Als ge pouvoir tegen pouvoir zet, dan zyn ook maer twee pouvoirs tegen een. Me dunkt dat dit evident is.

Coomanneken. 'T is heel aerdig.

Peek Meeken. Niet waer? Het zou absurd zyn, dat de regering haer eigen ging executeeren, met dat den eenen pouvoir door den anderen zou bevochten worden; arguo dus.

Uilenspiegel Defré. Je demande la prol, pour un fait personnel.

Verfoertje. Uilenspiegel a la prol.

Uilenspiegel. 'T is maer om eens te geeuwen, presidentje.

(Hy geeuwt zoo smakelyk dat al de Woordenkramers meê beginnen te geeuwen, en al geeuwende vertrekken.)

Overhaetsel van 22 January.

Humbeeksen. Tot hiertoe hedde gylie allemael politiek gesjouweld; ik gaen ekik eens individueel spreken. 'Nen individu zegt: De staet heeft my veruekt. — Als de staet nu zegt; — Manneken, gy hebt abues; dan moet de affaire voor den tribunal komen. *Peer Meeken* zegt dat het twee pouvoirs zyn die tegen malkanderen gedisputeerd hebben, en dat die twee pouvoirs maer eenen pouvoir zyn. 'T is klaer dat *Peer Meeken* niet weet wat hy zegt.

Hymanneken. Ik vraag het woord pour un fait personnel. *Verfoertje.* Mozes Sauvé des Eaux heeft het woord.

Hymanneken. Ik zou eens willen weten, of *Humbeeksen* van my spreek, als hy zegt dat er eenen is, die niet weet wat hy zegt?

Coomanneken. Dat kan van niemand anders zyn.

Hymanneken. 'T is goed dat ik het weet. En nu, tonnez tambours!

Kareljen Bobeau. Ge maekt van die zaak veel meer dan wat er van is. Daer is niemand die onbeleefd is geweest tegen den 'sus de pé. 'T waer dat zy hem een bajonnet op zyn borst hebben gezet; maer wat geeft datte? De 'sus de pé speelde hier immers geene aktieven rol?

Gobbeleerken. *Hymanneken*, dit ajuintje, beweerde gisteren, dat de raison d'état de schuld was, dat ze de konstitutie geschonden hadden, en zoo gauw als het een raison d'état was, dat ze dan gelyk hadden. Als morgen baron Shako denkt, dat de raison d'état ons onze vryheden moet afnemen, dan zal *Hymanneken* weêr zeggen, dat hy gelyk heeft.

Bartje Dumortier. De staet heeft twee naturen. *Verfoertjen.* Noemt ze alle twee.

Bartje. De executieve natuur en de menschelyke natuur. Arguo dus, het goevernement heeft parfekt gelyk.

Nothommeken. Als het zoo laet niet was, zou ik u doen zien dat *Peer Meeken* niet weet wat hy zegt, en dat *Bartje Dumortier* 'nen enfant terrible is. Maer mynen beer begint te dansen, en me krygen vandaag eene vette gans.

Hymanneken. Ik vraag het woord pour un fait personnel. *Verfoertje.* Mozes Sauvé des Eaux heeft het woord.

Hymanneken. Is dat tegen my dat *Nothommeken* gans zegt?

Nothommeken. Neen, manneken; maer gaet meê, ik zal er u een klein stuksken van laten proeven.

Hymanneken. Voor niet!

Nothommeken. Ja, baesken, gaet maer meê.

(*Hymanneken* gaet meê, en de andere Woordenkramers volgen. Misschien zullen zy ook een stuksken krygen.)

Overhaetsel van 23 January.

Meester Tesch. Daer zyn in de zaak van de kanons, twee dingen; de fond en de forme.

Baron Shako. Le fond, c'est la culasse.

Meester Tesch. Ge zyt zelf 'ne Klaes. Ik houd me liever met den fond bezig.

Hymanneken. Les fonds publics? Dry percentjes of zoo?

Uilenspiegel. Neen wel, les fonds de culotte.

Meester Tesch. Maer, gelyk de Franschman zegt, la forme emporte le fond. Ik wist ekik niemadalle van de 'sus de pé. Ze hadden er my nikske van gezeed. Had ik het geweten, dan was 't anders gewaest. Maer onwetende kan men niet zondigen.

Hymanneken. Dan kan ik nooit zondigen.

Meester Tesch. Wat dat de fond betreft...

Baron Shako. Je vous dis que c'est la culasse.

Meester Tesch. Ik weet van geen Klaes.

Baron Shako. La culasse c'est le fond, Or, dès que la culasse est le fond, il s'en suit inévitablement que le fond, c'est la culasse. Par conséquent, on a eu parfaitement raison de violer la constitution à Liège.

Monsieur Rogier. D'autant parceque les constitutions, d'après ma manière de voir, sont pour être violées.

Meester Tesch. Guillerieken heeft gezegd, dat wy ons moesten onderwerpen aen de justicie. Heilige deugd! wat zyn dat voor principen! Als de regering haer moest onderwerpen aen de justicie, dan was er geene regering meer mogelyk. Dat is bekans al zoo erg als te zeggen, dat de regering de constitutie moet respecteren. Ik herhael het voor het laetste: wy hebben de wetten overtreden de constitutie geschonden, arguo wy zyn parfekt in de legaliteit gebleven.

Gottalleken. *Meester Tesch* zegt, dat hy niks van de zaak wist. Da's een vervlogensche leugen.

M. Tesch. 'T is geen leugen. Als ge wilt dan zal ik ze nog eens zeggen.

Gottalleken. Laet maer, Eene leugen twee keeren gezegd, is eene dubbele leugen; en keert ze eens om, ze is nog eene leugen.

Peer Meeken. De gendarmen zyn de uitvoerende magt van de justicie, en de soldaten zyn de uitvoerende magt van den oorlog. Arguo dus, als de justicie, met haren rooden robe, gekomen was, de gendarmen hebben haer vierkantig uitgelachen. Maer als baron Shako gekomen was

die zou baes gespeeld hebben buiten en binnen de kanon-gietery. Arguo dus, daer was geen konflikt, of ten minsten 't was maer een konflikt moral.

Bartje Dumortier. 'K mag wat zyn, als ik er iets morael in zien.

Nothommeken. 'T is niks dan dwingelandy.

Peer Meeken. Da's just. Zoo gauw als de uitvoerende magt niet meer wil doen wat de ander magten zeggen, dan is 't dwingelandy. Wat garantie hebben wy tegen de uitvoerende magt, als ze willekeurig over de armee beschikt! Zy kan 'nen coup d'état maken.

Gobbeleerken. Ja, en als me niet oppassen, dan zal zy het doen.

Peer Meeken. Zoo is 't ook met de regtsmagt.

Gobbeleerken. Kan die ook 'nen coup d'état maken?

Peer Meeken. Neen, maer die kan... die kan... och! na ben ik van myn stuk. Met uw mond rooven altyd!

Uilenspiegel. Dat gy uwen mond gingt stoppen met 'nen goeien biftseek?

(Op dat woord vliegen de Woordenkramers allen te gelyk de kamer uit.)

Regterlyke Kronyk.

KRYGS-GEREGTSHOF.

Zitting van 27 January. — *Zach van den Luit.-Kolon.* HAYEZ.

De menigte nieuwsgierigen heeft dien dag niet opgehouden van naer het lokaal der Regtbank te stroomen, om de uitspraak te vernemen. Er waren zeer veel officieren van allen graed. Het Hof is te middag in beraedslaging gegaen, en kwam maer ten 3 ure terug.

By een gemotiveerd vonnis, heeft het Hof zich ONBEVOEGD verklaerd.

GENT, DEN 1 FEBRUARY 1862.

Het werk der Arme Zieken, bediend door de Gryze Zusters, bevindt zich in grooten nood, door de duerte der levensmiddelen, en die nog daerby zoo onbermhartiglyk vervalscht worden, zonder straf te ondergaen.

Zoo elkeen weet, dat er vele werklieden maer eenen halven dag en sommigen geen werk meer hebben, nemen zy hunnen toevlugt by die brave Gryze Zusters, die met hertzeer, die noodhebbende vaders en moeders, moeten wegzenden zonder hun wat te kunnen geven. Waerom wordt zulk een gesticht niet ondersteund? Waer is ons ryk Hospicie, dat miljoenen bezit? Dat het ware voor eene rente al te leggen of een stuk grond te koopen, dat ware wat anders, maer om te beletten dat een eerbaren werker met zyn huisgezien niet en bezwykt van honger, dat is van zoo een belang niet. Maer men zy zeker, dat de genen die kunnen, en niet en geven, rekening zullen moeten doen, over het misbruik dat zy gemaakt hebben, van de aen hun vertrouwde wereldsche goederen, aen den Alzienden.

— Men heeft opgeteld dat er den 15 January in de stad Parysalleen, wat meer dan achttien duizend huizen of kamers te huren waren — Die Fransche zyn gelukkig!

— Personen die uit Parys komen, verzekeren dat er nog nooit zoo veel armoede in die stad is geweest als nu.

— De Cel-gevangenis, in de Nieuwe Wandeling alhier pas opgebouwd, zal deze week met opgesloten bevinkt worden. Dat is een klaer bewys van vooruitgang.

— In den loop der verledene week zyn 's nachts in de Vanderbrugge-stege alle de haken, die de luiken der vensters vasthouden, 's nachts uitgerukt. — Goede tyd:

— De jaerlyksche paerdenmarkt van Gent, gezeid van *Half-Vasten*, zal op dingsdag 25 maart en volgenden dag, op het Exercicie-plein, by de voordezen Antwerpsche poort, plaats hebben, en by die gelegenheid mogen de barakken en kramen op St. Pieters-plein gesteld worden, te beginnen met bovengemelden dingsdag tot den dingsdag der Goede week.

— Wy vernemen dat het standbeeld, hetwelk ter eere van onzen grooten ruwaerd Jakob van Artevelde, op de Vrydagmarkt zal opgericht worden, maer in 1863 zal afgevoerd zyn.

— Te rekenen van maendag middag, zyn de bareelen op de gekasseide wegen onzer provincie tot nader bevel gesloten.

— Al waer men kalkloruer legt, zal die plaats aenstonds verlateh worden door de ratten en muizen, men heeft er proef mede genomen met wonderlyk welslagen, in een ruim hotel van Nuremberg.

INSCHRYVING TEN VOORDEELE DER NOODLYDENTE

WERKLIEDEN DER STAD GENT.

HEKELDICHEN.

INGEBEELDE

DIENTBEVELEN VAN WEGENS EENEN INGEBEELDEN MEESTER, AEN ZYNEN INGEBEELDEN MINISTER

VAN INGEBEELDE POLITIE; DUS ALLES INGEBEELD.

DOOR DAVID TRAETS.

PROSPECTUS.

Sedert de inrigting van het Vlaemsch-Verbond heeft de Vlaemsche beweging veel in krachtdadigheid en uitgebreidheid gewonnen. Talryke Vlamingen van verschillende gezindheden hebben aen den oproep van het miskende en vernederde Vlaenderen beantwoord, door gehoor te geven aen de stem hunner vooruitstrevende leidsmannen, en scharen zich onder de van oudsbereemde leeuwenvlag. De misbruiken die Vlamingen te bestyden hebben zyn talryk en velen daarvan hebben sinds hier diepe wortelen geschooten, en dit vooral, men moet het bekennen, door de dwaze ziel- en zeden verpestende *Gallamanie*, die haren zoo noodlottigen invloed het meest op de hoogere en middelbare standen van het vlaemsch volk uitgeoefend heeft, byzonderlyk sedert de omwenteling van het jaer 1830.

Die verbastering, die dwaze verlooehening van 's vlamings eigenwaerde, moet en zal voortdurend krachtdadig bestre-

den worden, tot dat zy uit onze opvoedig, onderwys volkszede verdwyne, daertoe moeten alle Vlamingen het hunne bybrengen.

Het krachtdadigste wapen, misschien, tegen de verbastering, door franschen- en walen-invloed, is het *Hekeldicht*; want onze *Distingués* vreezen niets zoo zeer als het belagchelyke tegen hunne dwaze onvaderlandsche verwaandheid, wy weten by ondervinding dat die bedendaegsche *teliaerts* daerdoor dikwils kunnen ingetoomd en tegengehouden worden, daerom zullen wy onze verfranschte modegrilapen door bytende hekeldichten bevechten en een algemeen gelach onder het volk tegen hen verwekken.

Wy begiunen den stryd met de uitgave van een boekdeeltjen inhoudende 75 hekeldichtjens die een samenhangend geheel uitmaken, en dat aen de inschryvers tegen den prys van fr. 0,75 vrachtvry zal toegezonden worden, die voor zes exemplaren inschryft, zal het zevenste gratis ontvangen. Men kan inschryven: by *Mr D. Traets*, Baudeloostraet, 3; *Mr J. Deridder*, St. Lievenstraet, 32; ter Drukkery van het *Werkverbond*, alsook by alle Boekhandelaars.

Het werkjen zal onder de pers gelegd worden zodra het getal inschryvers voldoende zal wezen om de kosten der uitgave te dekken.

Gent, den 25 January 1862.

DE UITGEVERS.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 29 January.

August Braecke, 31 j. dag. met Josafa Cavelier, 33 j. bioemkleekster, beiden apostelhuizen. — Jan van Hamme, 57 j. kommissionaris, druifstr. met Coleta Daeve, 45 j. herbergierster, botermarkt. — Karel Van de Winkel, 25 j. blikslager, yperstr. met Karolina de Vlioger, 48 j. fabr. wyngaerdstr. — Pieter Soudeyys, 34 j. wever, klein turkye, met Serafina Van Acker, 29 j. dienstmeid, visschery. — Karel de Groote, 25 j. dagl. kelderstr. met Barbera Schellinck, 23 j. fabr. abeelstr. — Bruno de Smedt, 27 j. dagl. kouter, met Franciska de Smul, 31 j. dienstm. kleinen huidevettershoek. — Jakob de Bleeker, 25 j. fabr. met Katherina Van Damme, 25 j. fabr. beiden groen dreef. — Karel Pollet, 40 j. kommissionaris dekstr. met Berlinde de Boever, 51 j. herbergierster, sluzekte. — Eduard de Wilde, 23 j. fabr. roozendaelken, met Mathilda de Craecker, 26 j. fabr. kl. meerhem. — Jan vander Donck, 22 j. fabr. met Paulina Meseure, 21 j. fabr. beiden voetweg.

Sterfgevallen van den 25 tot den 31 January

Franciska Sanvage, wed. Bryselhout, 82 j. s. Pieterspl. — Jan van Durme, 79 j. zonder bed. sleutelstr. — Joanna Blansaer, 39 j. kantw. nederschedk. — Kristiaan Boone, 52 j. dagl. berouw. — Emerikus Crabeels, 67 j. kleerm. veerstr. — Emelia Steyaert, 15 j. fabr. lievegang. — Jan Michiels, 26 j. fabr. abeelstr. — Martin Mestdag, 58 j. dagl. berouw. — Livinus Maes, 24 j. fabr. kelderstr.

46 kinderen onder de 7 jaer.

Geboorten van den 25 tot den 31 January.

Van het mannelyk geslacht 41

Van het vrouwelyk geslacht 56

Totaal 77.

MARKTBERIGT VAN GENT, VAN 31 JANUARY.

De boter gold 2 fr. 09 tot 2 fr. 36 den kilo. Voor de 25 eijers betaelde men 1 fr. 57 c.

Het ongebuiddeld tarwenbrood zal, met de ingaende week, eenen centiem den kilo opslaen. De pryzen der andere broodsoorten blyven onveranderd.

REGERING VAN GENT.

MERKTEN.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

Per hektoliter	24 January	31 January.
Witte tarwe	24 54 a — —	25 41 a — —
Roode id.	26 40 a — —	26 50 a — —
Rogge	16 50 a — —	16 63 a — —
Geerst	12 50 a — —	12 73 a — —
Boekweit	— a — —	16 — a — —
haver	8 79 a — —	9 15 a — —
Aerdappelen, 100 k.	9 25 a — —	9 50 a — —

BROODZETTING.

Van den 31 January, om in te gaen den 2 february.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuid	fr. 0 41
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuidd.	» 0 53
1 Kilo rogge.	» 0 22

BUITENGEWOONEN GROOTEN

ZANG-KAMPSTRYD,

DIE ZAL PLAETS HEBBEN OP

Zondag 9 February 1862, 's avonds om 6 ure,

IN DEN

Estaminet de Eendragt, St. Pieters-Vrouwstraet, 47, by Fr. Bilin, te Gent.

Daer zullen dry schoone Pryzen te winnen zyn, de welke zyn als volgt:

1^e Pryz. Eene schoone zilveren Medailje.

2e — Eene malsche lekkere Boulougne.

3e — Eenen fraeijen Echarp.

Allen Liefhebber mag zingen het geen hy verkiest, wel te verstaen, als het niet tegenstrydig is aen wetten of zeden.

Men kan zich van op heden laten inschryven, in bovengemelde Estaminet.

Zwyg het niet.

J. DIMÉ, Drukker, in de Studenten-Weide (Pré-aux-Cleres, by het Groot Vleeschhuis)